

บันทึกผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียน
เลขที่ กน.อพร.RC 001/2555: วันที่ 29 กันยายน 2555

ตามระเบียบองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย
ว่าด้วยการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนของประชาชน พ.ศ.2553
โดยคณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนจากประชาชน

4. รายการ “หนูห้อยจ้าวเวหา” ออกอากาศเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2555 กรณีผู้ดำเนินรายการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะส่งเสริมภาพลักษณ์ของโรงไฟฟ้าและเหมืองถ่านหินการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เป็นการโฆษณาแฝงสนับสนุนองค์กรที่มีความขัดแย้งกับชุมชน

เรื่องที่ 4. ผู้ชมได้ร้องเรียนรายการ “หนูห้อยจ้าวเวหา” ออกอากาศเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2555 ว่า ผู้ดำเนินรายการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะส่งเสริมภาพลักษณ์โรงไฟฟ้าและเหมืองถ่านหินแม่เมาะ จังหวัดลำปาง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยผู้ดำเนินรายการกล่าวถึงบรรยากาศรอบๆ โรงไฟฟ้าและเหมืองถ่านหิน “อากาศสะอาดสดชื่น” เท่ากับรับรองว่าอากาศในบริเวณดังกล่าวปราศจากมลพิษ ขณะที่โรงไฟฟ้าและเหมืองถ่านหินดังกล่าว ยังมีข้อขัดแย้งเรื่องการปล่อยมลพิษสู่อากาศ ส่งผลกระทบต่อชุมชนใกล้เคียง นอกจากนี้ยังได้นำเสนอสื่อบันทึกที่มีเนื้อหาประชาสัมพันธ์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยอีกหลายนาที ซึ่งเข้าข่ายโฆษณาแฝง

สำหรับรายการนี้เป็นรายการที่สถานีว่าจ้างผู้ผลิตภายนอกเป็นผู้ผลิต พิธีกรเป็นบุคคลภายนอก โดยมีโปรดิวเซอร์ของสถานีเป็นผู้ควบคุมรายการ ทางผู้บริหารสถานีได้แจ้งผู้ผลิตรายการแล้วว่า การกระทำดังกล่าวขัดต่อข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ.2552

คณะกรรมการรับเรื่องร้องเรียนไว้พิจารณา:

การประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 5/2555 เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2555

คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียน:

การประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 6/2555 เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2555

คณะกรรมการนโยบายรับรองการพิจารณาของคณะกรรมการฯ:

การประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ ครั้งที่ 8/2555 เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2555

ข้อพิจารณาของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนจากประชาชน ได้พิจารณาในประเด็นการดำเนินรายการ โดยใช้สถานที่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และการแนะนำโรงไฟฟ้าและเหมืองถ่านหินของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง โดยมีลักษณะประชาสัมพันธ์สถานที่ เข้าข่ายเป็นการ

โฆษณาแฝง และผู้ผลิตรายการมีผลประโยชน์ทับซ้อน ขัดต่อข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ.2552 หรือไม่

-ข้อ 6. จริยธรรมด้านความเป็นอิสระของวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสาธารณะและการไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

-ข้อ 6.7 ผู้ปฏิบัติงานต้องหลีกเลี่ยงหรือใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบในการนำเสนอภาพ ข้อความ หรือสัญลักษณ์ของสินค้า บริการเพื่อธุรกิจการค้า การส่งเสริมการขาย

การนำเสนอชื่อหรือสัญลักษณ์ของสินค้าและบริการเพื่อธุรกิจการค้า อาจกระทำได้เมื่อมีความจำเป็น เพื่องานข่าวหรือรายการ แต่ต้องปิดบังชื่อ ตราสินค้า สัญลักษณ์ เว้นแต่สินค้าหรือบริการนั้นๆ ตกเป็นข่าว แต่การนำเสนอภาพ ชื่อ ตราสินค้า สัญลักษณ์ทางการค้า ต้องเป็นพื้นหลังที่ไม่โดดเด่น ชัดแจ้ง และไม่สื่อเจตนาโฆษณาแฝง หรือเป็นเหตุสุดวิสัยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

คณะอนุกรรมการฯได้พิจารณา ใน 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผู้ผลิตรายการ มีหลักเกณฑ์ในการเลือกพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมอย่างไร

2. พื้นที่ที่จัดรายการมีความขัดแย้งกับชุมชนหรือไม่ ผู้ผลิตได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงความขัดแย้งและสภาพอากาศหรือไม่ ถ้ามีการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบเป็นอย่างไร

จากคำชี้แจงของผู้ควบคุมรายการและผู้บริหารสถานีพบว่า

1. การเลือกสถานที่จัดกิจกรรมใช้เกณฑ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคและความปลอดภัยในการรับรองผู้ร่วมกิจกรรมจำนวนมากเป็นหลัก มิได้เลือกจากผลประโยชน์และการให้การสนับสนุน

2. การเลือกพื้นที่ทำกิจกรรม จะต้องทราบล่วงหน้า 2 สัปดาห์

3. กรณีการใช้สถานที่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีตัวแทนจากจังหวัดโดยรองผู้ว่าราชการจังหวัด ตัวแทนชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้านและแกนนำชาวบ้านเข้าร่วมงาน จึงมีความเชื่อโดยบริสุทธิ์ใจว่าความขัดแย้งในพื้นที่ลดลง ก่อนการผลิตและหลังการผลิตรายการไม่พบว่ามีปฏิกิริยาต่อต้านจากชุมชนแต่อย่างใด

4. ทีมงานรับทราบถึงปัญหาความขัดแย้งระหว่างการผลิตแห่งประเทศไทยกับประชาชนมาก่อน แต่ไม่ทราบรายละเอียด เมื่อรับฟังการชี้แจงจากผู้อำนวยการโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ที่ยืนยันถึงความพยายามในการขจัดปัญหาความขัดแย้ง โดยทีมงานมิได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง จึงเชื่อโดยบริสุทธิ์ใจว่าความขัดแย้งในพื้นที่ลดลงแล้ว

5. การกล่าวถึงสภาพอากาศ และสภาพอากาศในสนามแข่ง เป็นคำกล่าวเปิดปกติทุกสนาม สำหรับครั้งนี้การผลิตแห่งประเทศไทย มิได้ขอร้องหรือแทรกแซง หรือแสดงอาการใดที่แสดงว่าต้องการให้นำเสนอรายละเอียดอันเป็นประโยชน์ต่อภาพลักษณ์ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย หรือขอให้กล่าวถึงในแง่บวก ในเชิงต่างตอบแทนเป็นกรณีพิเศษแต่อย่างใด ทีมงานพูดถึงสภาพอากาศเนื่องจากต้องการสนับสนุนความพยายามของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตในการลดปัญหาข้อขัดแย้งกับชุมชน โดยทีมงานขาดการตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนรอบด้าน

ฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า ทีมงานขาดความรู้ความเข้าใจต่อปัญหาที่โรงไฟฟ้าแม่เมาะมีส่วนทำให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศตลอดหลายปีที่ผ่านมา ขาดความตระหนักต่อความอ่อนไหวของสถานการณ์ และไม่มีความพยายามศึกษาข้อมูลและนำเสนอข้อมูลให้รอบด้าน วิธีการนำเสนอดังกล่าว ทำให้สาธารณชนเข้าใจว่าสถานีไทยพีบีเอส รับรองความบริสุทธิ์ของอากาศให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย แต่จากตรวจสอบข้อเท็จจริง ไม่พบว่าทีมงานมีเจตนากระทำการเข้าข่ายละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมสื่อฯ หรือมีเจตนาโฆษณาแฝง กรณีนี้ฝ่ายบริหารจึงได้ตัดเตือนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมิให้กระทำการเช่นนี้อีก พร้อมกับกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับการจัดการแข่งขัน “หนูน้อยจ้าวเวหา” ในโอกาสต่อไปดังนี้

1. ก่อนการปฏิบัติงานภาคสนามตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกพื้นที่ ควรตรวจสอบสภาพทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม และศึกษาประเด็นความขัดแย้งของชุมชนด้วย

2. ข้อมูลในพื้นที่ทุกชนิดจากทุกๆ ฝ่าย ต้องได้รับการตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนก่อนปฏิบัติงาน

3. หากเป็นไปได้จะพยายามหลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่อย่างรุนแรง

คณะกรรมการฯ มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า รายการดังกล่าวมีเนื้อหาขัดต่อข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ ให้ผู้ดำเนินรายการบรรเทาความเสียหาย โดยใช้รายการเปิดบ้านไทยพีบีเอสนำเสนอสถานการณ์ในพื้นที่ล่าสุด และสถานการณ์ที่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษที่เกิดจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ และเปิดโอกาสให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงตามความเหมาะสม

ผลการพิจารณา (มติรับรองโดยคณะกรรมการนโยบาย)

คณะกรรมการนโยบายรับรองรายงานของคณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนจากประชาชน

นางสลิลโรจน์ โชติลภัส

เลขานุการคณะกรรมการ ผู้บันทึก

รศ. มาลี บุญศิริพันธ์

ประธานคณะกรรมการฯ ผู้ตรวจสอบ